

TÜRKİYE'DE SOLUN TARİHİNDEN

487

Ankara'da Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Memleketimizde Komünist Fırkası'nın kanuniyet kazanmış olmasını, senelerden beri muhtelif memleketlerde amele ve rençberlerin kurtuluşları hareketlerine iştirak eden Türk komünistleri büyük bir memnuniyetle karşıladılar. İnkilâbcı Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti bu eseriyle halkın büyük çoğunluğunu kurtarmaya yönelik olan bu esaslı maksada ne kadar derin bir anlayış ile bağlı olduğunu isbat etmiştir. İstilâci ecnebi kuvvetlerinin ve bu kuvvetlerin nüfusu altında kalan İstanbul'a karşı millî hudutları müdafaa etmek üzere silâha sarılan Anadolu, hiç şüphesiz Türkiye tarihinde yepyeni bir devir açmış oluyor. [Memlekettten gelen komünist vekillerinin iştirakiyle] Bakû Kongresi'nde teessüs eden Türkiye Komünist Fırkası bu devrin tam bir zafer ile tetevvüç edebilmesi için emperyalizme karşı açılan dirrenme cephesinin kuvvetlendirilmesine ve halkın geniş tabakaları içinde memleketin iktisadî esaretten kurtarılması ve tam bir istiklâl elde etmesi gayesinin yaygınlaşmasına çalışmak üzere faaliyetini memlekete nakletme kararı vermiştir. [Bu maksat ile, yirmibeş kadar Türk komünistlerinin bir kısmı Gümrü üzerinden ve diğer kısmı deniz yoluyla memlekete hareket etmişlerdir. Emelimiz, memleketin müdafaa cephesini zayıf düşürmek ihtimali olan her türlü harekete muarız ve bu hususta hükümete mümkün olan her şeyi kullanarak yardımcı olmak ve Türkiye Komünist Fırkası'nın Avrupa proletarya teşkilâtları nezdindeki mevki ve nüfusunu memleketin hürriyet ve istiklâlini temini hizmetine koyma noktaları etrafında hülâsa olunabilir. Bu gayeler ile mücehhez ve her hususta memleket kanunlarının ver geldiği müsadeler dahilinde görev yapmada birlik olarak hareket ederek yoldaşların yanlarında bulunan ve komünizmin bilimsel esaslarını kapsayan bilgilerle beraber memleketimize girmeleri hususunda gereken kolaylıklarda bulunulmasını rica ve yakında Firka'nın dahil ve hariçte tâkip ettiği ve edeceği meslek hakkında anlaşmak ve her türlü kötü anlayışa olanak bırakmamak üzere sizlere katılmakla onur duyacağımızı arz ederiz.

MUSTAFA SUPHI

Vekiller heyetinde okunması
4/1/37 (1921)

M. Suphi, 11 Ocak'ta Kars'ta Kâzım Karabekir Paşa'yla görüştüktan sonra, arkadaşlarıyla birlikte Erzurum'a hareket etmiş, fakat mürettep tezahüratlarla oraya sokulmayınca, Batum üzerinden Bakû'ya dönmek üzere Trabzon'a gitmiştir. Trabzon'da ise, 27/28 Ocak gecesi hepsi birden bir cinayete kurban olmuşlardır.

Cumhurbaşkanlığı Arşivi'ndeki 11 Mart 1921 tarihli bir başka belge, M. Suphi'nin üstünden çıkan, Atatürk'ün onunla Mehmet Emin'e yazdığı 26 Ağustos 1920 tarihli -bilinen- mektubunun kendisine iade edildiğini ortaya koyuyor.

Üçüncü
Kafkas Fırkası Kumandanlığı
Erkânıharbiyesi
Şube
1089
ZATA MAHSUSTUR

Üçüncü Kafkas Fırkası
Kumandanı Miralay
Nuri Bey tarafından
TRABZON
11/3/37

Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa
Kemâl Paşa Hazretlerine

Mustafa Suphi Bey'in eşyaları arasında çıkan ve zâtı devletlerine ait olan mektubun emîn bir vasıta ile arz ve takdimi Şark Cephesi Kumandanlığı'ndan emir buyrulmuş ve mezkûr mektub ilişikte takdim kılınmış olduğu arz olunur.

Üçüncü
Kafkas Fırkası Kumandanı
NURİ

13 Eylül

T&T 41 (May 87)